

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 1. kolovoza 2007.

ivot i djela sv. Bazilija

Draga braćo i sestre!

Nakon tri tjedna stanke, nastavljamo naše uobičajene susrete srijedom. Danas bih se htio pozvati na posljednju katehezu čija su tema bili ivot i spisi svetog Bazilija. ivot toga velikoga sveca i njegova djela bogati su poticajima na razmišljanje i pouku, koji ni za nas danas nisu izgubili vrijednost.

Ponajprije podsjećanje na otajstvo Boga, koje ostaje najznačajnija i ivotno vana polazišna točka za čovjeka. Otac je "počelo svega i uzrok postojanja svega što postoji, korijen svega ivoga" (Hom. 15,2 de fide: PG 31,465c), a u prvom je redu "Otac našeg Gospodina Isusa Krista" (Anaphora sancti Basili). Dolazeći do Boga po stvorenjima, mi "postajemo svjesni njegove dobrote i njegove mudrosti" (Bazilije, Contra Eunomium 1,14: PG 29,544b). Sin je "slika dobrote Očeve i pečat s njime jednake forme" (usp. Anaphora sancti Basili). Svojom poslušnošću i svojom mukom utjelovljena Riječ ostvarila je poslanje Otkupitelja čovjeka (usp. Bazilije, In Psalmum 48,8: PG 29,452ab; usp. također De Baptismo 1,2: SC 357,158).

U Bazilijevu nauku veliko značenje ima djelo Duha Svetoga. "Od njega, od Krista, izlio se Duh Sveti: Duh istine, dar posinstva, zalog buduće baštine, prvijenac vječnih dobara, ivotvorna moć, izvor posvete" (usp. Anaphora sancti Basili). Duh oivljuje Crkvu, ispunjava je svojim darovima, čini je svetom. Sjajno svjetlo boanskoga otajstva odraava se na čovjeku, slici Bojoj, te mu uzvisuje dostojanstvo. Gledajući Krista, razumije se u potpunosti čovjekovo dostojanstvo. Bazilije kliče: "[Čovječe], shvati svoju veličinu razmišljajući o cijeni plaćenju za tebe: gledaj cijenu svoga otkupljenja i shvati svoje dostojanstvo!" (In Psalmum 48,8: PG 29,452b). Posebice kršćanin, iveći

u skladu s Evanđeljem, prepoznaje da su svi ljudi međusobno braća; da jeivot upravljanje dobrima primljenima od Boga, te je stoga svatko odgovoran pred drugima, a tko je bogat mora biti poput "izvršitelja zapovijedi Boga dobročinitelja" (Hom. 6 de avaritia: PG 32,1181-1196). Svi si moramo međusobno pomagati i surađivati kao udovi jednoga tijela (*Ep* 203,3).

Djela milosrđa nezaobilazan su oblik izjavljivanja vlastite vjere: po njima ljudi slue samome Bogu (usp. *Moralia* 5,2). U tom smislu, neki tekstovi Bazilijevih homilija ostaju i danas odvaan primjer: "Prodaj što imaš i podaj siromasima" (*Mt* 19,22)...: jer, premda nisi ubio ili počinio preljub ili ukrao ili izrekao lano svjedočanstvo, ne koristi ti ničemu ako ne činiš i ostalo: samo tako moći ćeš ući u kraljevstvo Boje" (Hom. in divites: PG 31,280b-281a). Tko, doista, po Bojoj zapovijedi eli ljubiti blinjega kao sebe sama, "ne smije posjedovati ništa više nego što posjeduje njegov blinji" (Hom. in divites: PG 31,281b).

U vremenu oskudice i nevolje, strastvenim je riječima ovaj sveti biskup poticao vjernike da "ne budu okrutniji od zvijeri..., prisvajajući što je zajedničko, posjedujući sami ono što pripada svima" (Hom. tempore famis: PG 31,325a). Duboka Bazilijeva misao dobro je vidljiva u ovoj dojmljivoj rečenici: "Svi potrebiti gledaju naše ruke, kao što mi sami gledamo ruke Boje kad smo u potrebi". Sasvim je zasluena, tako, pohvala što ju je izrekao Grgur Nazijanzenski: "Bazilije nas je uvjerio da, kao ljudi, ne smijemo prezirati ljude, niti vrijeđati Krista, zajedničku glavu sviju, svojom neljudskošću prema ljudima. Naprotiv, u tuđim nesrećama, moramo činiti dobro sebi samima slueći Bogu svojim milosrđem, jer i samima nam je potrebno milosrđe" (Grgur Nazijanzenski, *Oratio* 43,63: PG 36,580b).

Bazilije nas, osim toga, podsjeća da nam je, elimo li odrati u sebi ivom ljubav prema Bogu i prema ljudima, potrebna Euharistija, dostojna hrana krštenih, sposobna osnaiti nove sile primljene krštenjem (usp. *De Baptismo* 1,3: SC 357,192). Razlog je velike radosti mogućnost sudjelovanja u Euharistiji (*Moralia* 21,3: PG 31,741a), koja je ustanovljena "poradi neprekidna čuvanja spomena na onoga koji je umro i uskrsnuo za nas" (*Moralia* 80,22: PG 31,869b). Euharistija, neizmjeran dar Boji, u svakome od nas čuva spomen krsnoga pečata, te nam omogućuje da ivimo u punini i vjernosti milost krštenja. Stoga sveti Bazilije preporučuje čestu, pa i svakodnevnu pričest: "Pričestiti se i svakoga dana, primajući sveto tijelo i krv Kristovu, dobro je i korisno, jer on sam jasno kae: 'Tko jede moje tijelo i pije moju krv ima ivot vječni' (*Iv* 6,54). Tko dakle moe posumnjati neprestano pričešćivanje od toga ivota ne znači ivjeti u punini? (*Ep*. 39: PG 32,484b). Euharistija nam je, jednom riječju, potrebna da bismo mogli u sebe primiti ivot vječni (usp. *Moralia* 21,1: PG 31,737c).

Konačno, Bazilije se zanimao i za onaj dio izabranoga Bojeg naroda koji čine mladi, budućnost društva. Njima je namijenio govor o tome kako iskoristiti pogansku kulturu toga doba. Velikom uravnoteenošću i otvorenošću on priznaje da u klasičnoj knjievnosti, grčkoj i latinskoj, postoje primjeri kreposti. Ovi primjeri mogu biti korisni mladome kršćaninu koji trai istinu (usp. *Ad Adolescentes* 3). Stoga valja prihvatiti tekstove klasičnih autora koliko je to prikladno i u skladu s

istinom: tako uz kritičan stav - riječ je zapravo o pravoj "razboritosti" - mladi rastu u slobodi. Poznatom slikom pčela, koje iz cvijeća uzimaju samo ono što im koristi za med, Bazilije preporučuje: "Kao što pčele znaju iz cvjetova uzeti med, za razliku od ostalihivotinja koje se ograničuju na uivanje u mirisu i u boji cvijeta, tako se i iz ovih spisa... moe dobiti neka korist za duh. Moramo koristiti ove knjige slijedeći u svemu primjer pčela. One ne idu na sve cvijeće bez razlike, niti nastoje odnijeti sve s onog cvijeća na koje dođu, nego uzimaju samo koliko im slui za dobivanje meda, a ostalo ostavljaju. A mi, ako smo mudri, uzet ćemo iz tih spisa ono što nam priliči i što je u skladu s istinom, a ostavit ćemo ostalo" (Ad Adolescentes 4). Bazilije ponajprije preporučuje mladima da rastu u kreposti: "Dok ostala dobra... prelaze od jednoga drugome, kao u igranju kockom, samo je krepost neotuđivo dobro i ostaje kroz cijeliivot i nakon smrti" (Ad Adolescentes 5).

Draga braćo i sestre,ivot i nauk Bazilijev podsjećaju neprestano na poruku Evanđelja, koja proglašava spasenje i radost. I danas ovaj sveti naučitelj Crkve od svih kršćana trai potpunu i konkretnu ljubav do Boga i do blinjega, bezrezervno posvećenje Riječi Gospodnjoj, te savršeno vođenje kršćanskoga ivota (usp. Moralia 80,22: PG 31,869c). Ja vas pak pozivam da slušate i primate nauk ovog našeg oca u vjeri.